

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент д-р Зорница Златарова, д.м.

Катедра по очни болести и зрителни науки, Медицински университет (МУ) - Варна

Член на научно жури, определено със Заповед № 865 от 24.04.2013 г. на

Ректора на МУ - Плевен

по процедура за заемане на академична длъжност "Професор" по научна специалност „Офталмология" (шифър 03.01.36) в катедра "Очни болести, ушно-носно-гърлени (УНГ) болести и лицево-челюстна хирургия (ЛЧХ)" при Факултет „Медицина" на МУ - Плевен, с кандидат доцент д-р Чавдар Борисов Балабанов

Конкурсът е обявен в „Държавен вестник", бр. 6 от 22.01.2013 г.

Биографични данни

Доцент д-р Чавдар Балабанов е роден на 24.06.1949 г. Завършва медицина през 1973 г. във Висшия медицински институт (ВМИ), Медицински факултет - София. Има призната специалност по очни болести от 1977 г. От Висшата атестационна комисия (ВАК) през 1986 г. му е присъдена научната степен „Кандидат на медицинските науки", а през 1990 г. - научното звание „Доцент". От 1974 г. до 1982 г. е последователно стажант-асистент в Катедрата по очни болести, Медицинска академия (МА) - база II (Институт за специализация и усъвършенстване на лекари (ИСУЛ), София (1974 - 1976 г.), асистент в Клиника по кератопластика - Ботевград, база на МА - София (1976 - 1978 г.), асистент и старши асистент в Катедрата по офталмология, МА - София (1979 - 1982 г.). През 1982 г. е избран за асистент в Катедрата по очни болести, ВМИ - Плевен. В същата катедра той заема последователно поста старши асистент (1983 - 1986 г.), главен асистент (1986 - 1990 г.), доцент (1990 - 1992 г.) и ръководител на Катедрата по очни болести (1992 - 2001 г.). В периода 2001 - 2005 г. е Ръководител на Катедрата по очни болести, ВМИ - Плевен и Началник на клиника "Очни болести" при Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) - Плевен ЕАД, а от 2005 г. до сега е Ръководител на Катедра "Очни болести, УНГ болести и ЛЧХ" в МУ - Плевен и Началник Клиника "Очни болести", Университетска МБАЛ „Георги Странски" - Плевен. От 1990 г. е член на изпитна комисия за придобиване на специалност по офталмология.

Доц. д-р Ч. Балабанов има множество сертификати за допълнително обучение: курс „Актуални проблеми на медицинската педагогика" (2006 г.), курс „Основи на

болничната икономика" (2003 г.), курс "Работа с персонален компютър и медицинска информатика" (1992 г.), сертификати за успешно завършени: 2-годишен курс по английски език за напреднали с медицинска насоченост (1990 - 1992 г.) и 3-месечен курс по английски език "Streamline" - III ниво в European Research Center - София (1993 г.)

Доц. д-р Ч. Балабанов има и редица специализации в страната и чужбина, между които: Микрохирургия на роговицата и реконструктивна хирургия на преден очен сегмент, Унгария (1983), Кератопластика и окулопластична хирургия, Великобритания (1997), Факоемулсификация в Очен институт на д-р Махендра, Индия (2008).

Научните интереси на доц. д-р Ч. Балабанов са в областта хирургичното лечение на заболявания на роговицата, диагностика и лечение на тумори на окото и неговите придатъци, реконструктивна хирургия, както и хирургично лечение на катаракта, глаукома, страбизъм и заболявания на конюнктивата. Той е инициатор и организатор на 3 научни конференции с международно участие на тема: „Тумори на окото и очните придатъци" (2006, 2008, 2010 г.). Доц. д-р Ч. Балабанов многократно е избран за член на научно жури, за рецензент на дисертации, научни статии, експертни доклади (възложени от ВАК).

Наукометрични критерии

В настоящия конкурс за професор по офталмология в МУ - Плевен доц. д-р Ч. Балабанов представя 94 научни публикации в пълен текст, от които:

- в чуждестранни научни списания - 4;
- в научни списания и сборници с доклади от научни прояви в България - 83
- автореферат на дисертация - 1
- участия в учебници и научни книги - 5
- хабилитационен труд - 1

Доц. д-р Ч. Балабанов е самостоятелен автор в 9 публикации, първи автор в 25 публикации, втори и последващ автор - в 60 публикации.

Кандидатът представя 55 резюмета, публикувани в сборници на научни прояви, от които:

- резюмета от международни конгреси - 10
- резюмета от научни прояви в България - 45.

Като допълнение, кандидатът има 34 доклада, изнесени на български научни форуми, които не са отпечатани в сборници. На база преки впечатления, мога да заявя, че има много добри презентационни умения и винаги поднася докладите добре

онагледени.

Доц. д-р Ч. Балабанов е представил хабилитационен труд „Тумори на окото и неговите придатъци. Хирургично лечение на туморите на клепачите и периокуларната зона" (по материали на Очна клиника при УМБАЛ „Г. Странски" - Плевен). В първата част на този труд той излага подробна епидемиологична и хистопатологична характеристика на туморите на окото и придатъците му на база 20-годишно проучване на пациентите с такива тумори, лекувани в Очна клиника - Плевен. Анализира разпределението на туморите според пола и възрастта на пациентите, локализацията им и степента на малигненост. Обсъдени са различни възможности за лечение на тези тумори. Направен е анализ на съпадението на клиничната и хистопатологичната диагноза при клепачните тумори. Разгледани са някои казуистични случаи от практиката. Във втората част на хабилитационния труд са описани възможностите за хирургично лечение на туморите на клепачите и периокуларната област. Детайлно са представени различни техники за реконструкция на клепачите в зависимост от големината и локализацията на дефекта, включително трансплантация на свободна кожа и устна мукоза. Анализирани са възможните компликации. Богатият снимков материал илюстрира както голямото многообразие на туморните лезии, така и хирургичните етапи и процеса на постоперативно възстановяване. Съдържанието на хабилитационния труд доказва изключително богатия клиничен и хирургичен опит на доц. Балабанов.

Научните трудове на доц. д-р Ч. Балабанов третираат проблеми от 12 различни направления и области на офталмологията, както и интердисциплинарна тематика:

I. Тумори на окото и неговите придатъци

Голям брой научни трудове са посветени на проблемите, свързани с диагностиката и лечението на туморите на окото и придатъците му, област, заемаща значителен дял и от хирургичната работа на кандидата. Осъществени са мащабни и системни клинично-епидемиологични и хистопатологични проучвания (II. 1., II.4.3.) на болничната заболеваемост от тумори на окото и придатъците му за региона на Централна Северна България - 1203 пациенти за 20 години. Изследвана е честотата на туморите при деца за 5 годишен период (II.4.7.). Разгледани са принципите на хирургично лечение на туморите на окото и придатъците му (II.1., II.3.1., II.4.15, II.5.3.). Формулирани са диагностичните и терапевтични проблеми при малигнен меланом на окото и придатъците му (II.1., II.4.13., II.4.14., II.5.7.). Представена е клинично-морфологичната характеристика на тумори на конюнктивата (II. 1., II.4.10., II.4.6.). Разгледани са индикациите, хирургичната техника (глабеларна пластика, свободна

кожна трансплантация, свободна мукозна трансплантация) и резултатите от лечението при тумори на клепачите (II. 1., II.3.4., II.3.9., II.3.Ю., II.4.4., II.4.5., II.4.11., II.5.2., II.5.5., II.5.9., II.5.10.). Извършено е хистохимично изследване на кожа с различна локализация (II. 1., II.3.4.). Представени са резултатите от лечението на кавернозен хемангиом с апликация на кортикостероиди интратуморно (II.1., II.3.2., II.3.5.). Описани са пластични интервенции след ексцизия на тумор за корекция на ектропион (II.3.6.) и птоза (II.5.6). Направени са обширни проучвания при тумори на орбитата (II.1., II.3.3., II.4.9., II.4.15., II.5.8., II.3.7., II.4.8., II.3.3., II.4.12.). Описани са случаи с неврофиброматоза тип 2 (II.3.8., II.4.1., II.5.1.) и болестта на von Hippel-Lindau (II. 1., II.2.1., II.4.2.).

II. Хирургично лечение при заболявания на роговицата

В научните трудове, посветени на роговична травма, са описани извършените за първи път в България цялостни експериментални проучвания за обработка на роговични рани с българското тъканно цианакрилатно лепило "Каноколит Б" (I.1., I.2.1., I.2.2., I.3.1., I.3.2., I.3.3., I.3.4., I.3.5.). Представени са постоперативните резултатите след пенетрираща кератопластика (включително и от първото системно проучване за България) (III.6.1., III.4.20.). Разгледани са проблемите с донорския материал (III.6.15.), обсъдени са индикациите, хирургичната техника и перспективите на пенетриращата кератопластика (III.6.30., III.6.33.). Направен е анализ на кератопластика при кератоконус (III.6.8., III.4.1.), при случай с тежка ендоепителна дистрофия (III.4.2.), при кератопатии след катарактна хирургия (III.4.12.), при случаи с инфекциозни роговични перфорации (III.4.21., III.6.37.), при случаи с двустранно стапяне на роговицата на базата на системен имунен процес (III.4.28.). Представени са обзори върху методите за лечение на перфорациите на роговицата (III.6.39., III.6.43.). Описани са случаи след изгаряне с вар и последваща кератопластика (III.6.10., III.4.4.). Доказано е предимството на трепанацията на донорската роговица през ендотела (III.5.1.). Извършено е трикратно микробиологично изследване на трупни очи преди енуклеацията им (III.6.9.). Изследвана е микробиологичната флора предоперативно (III.5.2.). Приложена е ламеларна кератопластика при случаи с птеригий (III.5.3.). Представени са случаи с роговични дефекти, третирани с биологично покритие и са анализирани възможностите на амниотична мембранна трансплантация (III.6.28., III.4.32., III.6.44.). Извършени са експериментални изследвания на роговицата (III.47.) и е проучен ефектът на някои ензими при дозирано изгаряне на роговицата (III.6.11.).

III. Хирургично лечение при заболявания на конюнктивата

Представена е хирургична методика за лечение на рецидивиращ птеригий

(III.4.10.).

IV. Глаукома

Публикациите, посветени на лечението на глаукома, съдържат резултатите от приложената конвенционална трабекулектomia (III.4.5., III.6.14.), резултатите от аргон лазерна трабекулопластика при псевдоексфолиативна глаукома (III.4.6., III.6.12.), сравнени са резултатите от трабекулектomia с форникс-базирано ламбо и с лимбално-базирано ламбо (III.5.7.), представена е техниката bleb needling (III.6.38.).

В статиите, посветени на псевдоексфолиативната глаукома (ПЕГ), която заема значителна част от представените научни разработки, се разглеждат следните теми: Осъществено е електронномикроскопско изследване при ПЕГ на трабекуларния апарат (III.5.8., III.6.20.) и на материал от ирис и конюнктива (III.4.16., III). Установена е по-голяма честота на сърдечно-съдови заболявания, както и на системна исхемия при ПЕГ (III.5.9., III.5.10.). Изследвано е локалното кръвоснабдяване при ПЕГ (III.6.36.). Установено е, че линията на Sampaolesi се открива при всички пациенти с ПЕГ (III.5.4.). Извършено е детайлно обсъждане на ПЕГ с препоръка за ранно оперативно лечение (III.6.32., III.6.13., III.6.40.).

V. Катарактна хирургия

В научните публикации, посветени на катарактната хирургия се проследяват първите стъпки при въвеждане на екстракапсулна екстракция (III.6.18.) и на факоемулсификация (III.6.24.). Извършено е епидемиологично проучване на пациенти с катаракта, оперирани в клиниката (III.5.17.). Изследвани са лечени кристалини (III.6.2.). Публикувани са данни за разработването на вътреочен перфузионен разтвор с качества на преднокамерна течност (III.4.3.). Описано е хирургичното лечение на катаракта и глаукома (III.2.2., III.2.3., III.4.9., III.4.13). Анализирани са резултатите от екстракапсулна екстракция в очи с псевдоексфолиативен синдром (III.6.25., III.5.6), както и от катарактна хирургия при деца (III.4.11., III.6.22., III.6.26.). Проучен е късния следоперативен астигматизъм след екстракапсулна катарактна екстракция (III.4.15., III.6.29.). Извършено е сравнително изследване на резултатите от екстракапсулна катарактна екстракция при болни с и без диабет (III.5.5.). Анализирани са резултатите от катарактна хирургия при пациенти с увеит (III.6.31.), както и при пациенти с руптура на задна лещена капсула (III.6.6., III.6.16., III.6.27.). Изследвани са случаи с проникващо нараняване и нарушение на предна лещена капсула и последваща катарактна хирургия (III.6.5.). Не е установено развитие на енд офталмит в серия от 383 поредни пациенти с екстракапсулна екстракция (III.5.12.).

VI. Заболявания на увеята

Извършени са проучвания върху голям брой пациенти с увеит (III.4.30., III.5.18.). Разгледана е връзката между рецидивиращ увеит и антифосфолипиден синдром (III.6.23.).

VII. Очен травматизъм

Извършено е за първи път мащабно епидемиологично проучване върху честотата и структурата на очния травматизъм в Плевенския регион (III.4.22.), проучвания върху възникване на инфекция при нараняване на окото (III.5.11.), проучвания върху очен травматизъм, свързан с лов и риболов (III.6.45.).

VIII. Диагностика и лечение на страбизъм

Извършен е анализ на честотата на постоперативните инфекции след хирургия на страбизъм (III.5.13.), проучено е приложението на миотик при деца с акомодативна езотропия (III.6.17.), представени са резултатите от пластика по Jensen при паралитичен страбизъм (III.6.35.).

IX. Заболявания на ретината

Представени са 3 редки случая на Pseudoxanthoma Elasticum (II.2.1.), двустранна ЦСР (III.4.29.) и болест на Kikuchi-Fujimoto (III.4.17.).

X. Заболявания на зрителния нерв

Описан е случай на билатерален оптичен неврит (III.4.31.).

XI. Изследване на лимфната система на конюнктивата

Представен е метод за изследване на лимфната система с Patentblau (III.3.1., III.4.8., III.6.3., III.6.4.).

XII. Епидемиология и превенция на намаленото зрение и слепотата

Изследвани са деца с намалено зрение и слепота в Плевенския регион, като са търсени причините за инвалидизация (III.4.18., III.4.23., III.4.33.). Проучени са причините за слепота по данни на ТЕЛК (III.5.14.). Изследвана е епидемиологичната характеристика на катарактата като причина за слепота и е потвърдено, че тя заема първо място (III.4.26., III.5.14., III.5.17., III.6.7.). Изследвана е епидемиологичната характеристика и на глаукомата (III.4.24., III.4.26., III.5.14.).

XIII. Интердисциплинарна тематика

Съвместно с анестезиолози е изследвано постспиналното главоболие и очните оплаквания след спинална анестезия (III.4.27.). Представен е случай с кожна диروفилариатоза на клепача (III.4.19.).

Според справката предоставена от Медицинската библиотека при МУ - Плевен импакт факторът на публикациите на английски език сумарно е 1.872.

От представената справка от Централна медицинска библиотека са издирени 22

цитирания в български източници, а от собственото търсене на кандидата са установени още 4. Направената справка за цитирания в чужди източници е открила 2 такива.

Доц. д-р Ч. Балабанов е участвал в 5 научно-изследователски проекта, финансирани от бюджета на МУ - Плевен, в два от които е бил водещ изследовател, в други два - методичен ръководител.

Доц. д-р Ч. Балабанов е член на редакционните колегии на списание " Български офталмологичен преглед", издание на Българското дружество по офталмология и на "Journal of Biomedical & Clinical Research", издание на Медицински Университет - Плевен.

Доц. д-р Ч. Балабанов е член на Българското дружество по офталмология, на Съюза на очните лекари в България (член на Управителния съвет), на Националната глаукомна асоциация.

Авторската справка за научната дейност на доц. д-р Ч. Балабанов показва, че той е изграден предносегментен и окулопластичен хирург и научните му приноси са свързани с хирургия на клепачните и епibuлбарните тумори, реконструктивна хирургия на клепачите и хирургия на преден очен сегмент. Научни и приложни приноси могат да бъдат групирани по следния начин:

1. Направени са системни клиничко-епидемиологични и хистопатологични проучвания на болничната заболеваемост от тумори на окото и придатъците му за региона на Централна Северна България.
2. Проучени са в детайли индикациите, оперативната техника, резултатите и възможните усложнения след хирургично лечението на тумори на окото, клепачите и орбитата.
3. Извършено е първото цялостно експериментално проучване на българското тъканно цианакрилатно лепило „Каноколит Б" за обработка на роговични рани.
4. Представени са системни проучвания на резултатите от проникваща кератопластика по повод кератоконус, постоперативна кератопатия, инфекциозни роговични перфорации, при стапяне на роговицата на базата на системен имуен процес, при изгаряния и др. Проведени са изследвания, свързани с донорската тъкан.
5. Направени са обстойни изследвания върху псевдоексфолиативната глаукома (ПЕГ), включващи изследване на епидемиологията на заболяването, електронномикроскопско изследване на трабекуларен апарат, ирис и

конюнктива, на състоянието на локалното кръвоснабдяване и системната исхемия при болни с ПЕГ.

6. Внедрени в практиката са съвременните оперативни методи за лечение на катаракта и глаукома, както и рядко използвани хирургични методи за реконструкция на клепачите.

Учебно-преподавателска дейност

1. Аудиторна натовареност:

Доц. д-р Ч. Балабанов осъществява значителна по обем учебно-преподавателска дейност. Освен в обучението на български език, той активно участва и в това на английски език. По данни от приложената справка годишната му учебна натовареност за 2009/2010 година е общо 410 часа, разпределени както следва: 170 часа лекции и изпити с обучаващи се на английски език студенти по медицина, 127 часа лекции и изпити с обучаващи се на български език студенти по медицина, 80 часа лекции и изпити на медицински сестри и акушерки, 33 часа лекции, изпити и колоквиуми към Медицински колеж и СДО (специализанти). Съответно за 2010/2011 г. аудиторната и извънаудиторната заетост на доц. д-р Ч. Балабанов е 486 часа (175 часа лекции и изпити на английски език), а за 2011/2012 г. - 437 (193 часа лекции и изпити на английски език).

2. Извънаудиторна дейност:

Доц. д-р Ч. Балабанов е участвал в провеждането на всички изпити за ординатори в Очна клиника, за зачисляване за докторанти, за асистенти в Катедрата, за зачисляване за специализация, за придобиване на специалност; разработил е учебни програми за специалностите „Медицина“, „Медицинска сестра и акушерка“ и „Социални дейности“, създал е в Интернет страницата на МУ - Плевен лекционен курс за дистанционно обучение по офталмология за студенти по специалността „Медицина“ на български и английски език, както и тестове по офталмология за специалността „Медицина“.

Доц. д-р Ч. Балабанов е съавтор в издадени учебници и учебни помагала по очни болести: в монографията „Глаукоми. Съвременни тенденции в класификацията, патогенезата, диагностиката и лечението“ (2000, 2006 г.) с главата: „Катаракта и глаукома - хирургично лечение“. Автор е на 2 книжки за профилактика на глаукомата. Съавтор е в учебник по очни болести за студенти (1995 г.) и е автор и редактор на учебник по очни болести за медицински сестри и акушерки (2012 г.). Автор е на глава

„Имунологични прояви при очни заболявания“, съавтор е на глава „Заболявания на зрителния нерв“ , както и на подглавите „Светлоусещане“ и „Цветоусещане“ (от „Физиология на зрителната система“) от Учебник за студенти по офталмология, под редакцията на И. Маждракова, Бонид, София, 2008 г.

Доцент д-р Ч. Балабанов е бил научен ръководител на 3-ма редовни докторанти, завършили дисертационните си разработки със защита съответно през 2003, 2004 и 2008 г. и на един докторант на свободна подготовка, на който предстои защита през 2013 г. В катедрата има и един хабилитиран преподавател под негово ръководство (доц. Статева).

Изброените факти показват голямата ангажираност на доц. д-р Ч. Балабанов в учебно-преподавателската дейност, участието му в обучението на студенти от различни специалности и на докторанти, както и в чуждоезиковото обучение.

Диагностично-лечебна дейност

Доц. д-р Ч. Балабанов е извършил през последните три години общо 456 операции, от които 396 с много висока степен на сложност, като най-голям е относителния дял на тези за катаракта и по повод ексцизия на тумори и реконструкция на клепачите. Операциите със среден и малък обем и сложност са 60.

Доц. д-р Ч. Балабанов е усвоил и въвел в практиката редица съвременни оперативни методи с много висока степен на сложност в областта на хирургията на катаракта, глаукома, роговица, ретина и пластична и реконструктивна хирургия. По-важните от тях са: екстракапсулна катарактна екстракция с имплантация на вътреочна леща (ВОЛ) - 1990 г., факоемулсификация - 2000 г., ламеларна кератопластика с шлифоване на реципиентната роговица - 1991 г., проникваща кератопластика с ендотелна трепанация на донора - 1995 г., вискоканалостомия - 2006г., различни реконструктивни пластични операции след ексцизия на големи тумори в периокуларната област, вкл. трансплантация на устна мукоза и свободна кожа.

Хирургичната практика на доц. д-р Ч. Балабанов покрива широк обем очни операции с висока степен на сложност и включва прилагане на съвременни високоспециализирани оперативни техники. Тази оперативна активност напълно съответства на изискванията и стандартите за офталмо-хирург с голям опит, който може да бъде ръководител на екип на всяка една много сложна операция в областта на неговата компетентност.

Заклучение

Доц. д-р Ч. Балабанов е клиницист, хирург и преподавател с изключително богат опит. Това заедно с аналитичната му мисъл и интереса му към изследователската работа е дало възможност да разработи и публикува научни трудове с висока стойност. Той е един от малкото офталмолози в страната, посветили се на лечението на злокачествените тумори на окото и придатъците му, които представляват сериозен социален проблем.

Научната продукция на доц. Д-р Ч.Балабанов отговаря по обем и качество на изискванията за професор по клинична дисциплина, отразени в Правилника за развитие на академичния състав в МУ — Плевен.

Кандидат	Брой публикации	Коеф. на самостоятелно участие (%)	1-ви автор	При и последващ автор	Импакт фактор	Цитирания у нас	Цитирания в чужбина
доц. д-р Ч. Балабанов	94, в т.ч. 4 в м/ународни спис.	10% (9/94)	25	60	1.872	26	2

По-ниският импакт фактор е обясним с изключително големите трудности, които всички срещаме в опитите си да публикуваме в списания с висок импакт фактор. От представените за рецензиране трудове, болшинството са оригинални статии и под 10% от тях представляват обзори.

Представения хабилитационен труд демонстрира качествата на доц. Балабанов не само в областта на научно-изследователската дейност, но и богатия му хирургичен опит в една непопулярна област на офталмохирургията.

В заключение мога да кажа, че въз основа на наукометричните показатели, учебно-преподавателската активност и лечебно-диагностичната дейност подкрепям изцяло кандидатурата на доц. д-р Ч. Балабанов за присъждане на научно звание "Професор". Предлагам на членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително.

07.05.2013 год.

Рецензент:

(доц. д-р Зорница Златарова, дм)